

CRNA GORA
S K U P Š T I N A

Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-

Podgorica, 18. septembar 2015. godine

INFORMACIJA

**sa seminara “Etički kodeks poslanika”,
koji je organizovao Odbor za ljudska prava i slobode u saradnji sa Misijom OEBS-a u
Crnoj Gori i Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR),
17. septembra 2015. u Podgorici**

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori i Kancelarijom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) organizovao je 17. septembra 2015. godine seminar na temu „Etički kodeks poslanika“, čime je realizovana još jedna aktivnost utvrđena Planom aktivnosti Odbora za 2015. godinu.

Učesnici seminara bili su: predsjednik Odbora dr Halil Duković, zamjenica predsjednika dr Ljiljana Đurašković, članovi Odbora: Husnija Šabović, prim. dr Izet Bralić i Rešad Sijarić, kao i poslanici Marta Šćepanović, Nada Drobnjak i Nikola Gegaj. Seminar su pratili predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i predstavnici NVO “Institut Alternativa“.

Eksperti OEBS-ove Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava dr Christoph Konrath i dr Robin Travis predstavili su svoja iskustva iz oblasti etike i regulisanja ponašanja i djelovanja poslanika, a tokom diskusije bilo je riječi o izazovima implementacije Etičkog kodeksa.

U okviru sesija na teme „Važnost etike u parlamentu kao preduslova za izgradnju odgovornog upravljanja – principi i izazovi; procedure“ i „Iskustvo donošenja i sprovođenja Etičkog koda – nalaženje balansa između individualne i kolektivne odgovornosti poslanika“ eksperti ODIHR-a, koji su službenici parlamenata Austrije i Švedske, upoznali su poslanike crnogorskog Parlamenta sa iskustvima i praksom njihovih parlamenata u ovoj oblasti.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je zahvalio Misiji OEBS-a u Crnoj Gori na dosadašnjoj saradnji, podršci i pomoći, naglašavajući da je organizovanje seminara izuzetno važno za budući rad Odbora, kao radnog tijela Skupštine nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Kodeksa. Podsjetio je da je Skupština Crne Gore donijela Etički kodeks poslanika u decembru 2014. godine. Istakao je da su Etičkim kodeksom utvrđena etička načela i standardi ponašanja kojih treba da se pridržavaju poslanici u obavljanju svojih dužnosti, a cilj Etičkog kodeksa je očuvanje, afirmacija i unaprjeđenje dostojanstva i ugleda poslanika i jačanje povjerenja građana prema Skupštini. Naglasio je da od stupanja na snagu Etičkog kodeksa poslanika do danas Odboru za ljudska prava i slobode nije podnešena nijedna prijava povodom povrede odredaba Kodeksa. Mišljenja je da je crnogorski Parlament po kulturi dijaloga među poslanicima lider u regionu, te da neće biti puno slučajeva kršenja Kodeksa. Iako je bilo pojedinih, rijetkih situacija u kojima su poslanici u žaru političke debate uputili oštrije riječi kolegama, ubrzo bi uslijedilo izvinjenje, zbog čega u dosadašnjoj praksi, na zadovoljstvo svih, nije bilo prijava kršenja odredbi Etičkog kodeksa.

Predsjednik Duković je saopštio da bi se potencijalni problemi mogli javiti prilikom donošenja odluka o postojanju povrede odredaba Kodeksa, jer je za očekivati da će u tim situacijama poslanici odlučivati na osnovu partijske pripadnosti. Zaključio je da će iskustva

razvijenih demokratskih zemalja kao što su Austrija i Švedska biti značajna za sagledavanje problematike i rješavanje mogućih nedoumica u primjeni Etičkog kodeksa poslanika.

Dan Redford, zamjenik šefice Misije OEBS-a u Crnoj Gori je poželio dobrodošlicu učesnicima seminara u ime Misije OEBS-a i izrazio zadovoljstvo što su u mogućnosti da pruže podršku Odboru za ljudska prava i slobode. Istakao je da se proces razvoja demokratskog društva oslanja na principe dobrog upravljanja, a to su transparentnost, odgovornost i aktivno učešće građana. Posvećenost Misije ovim principima ogleda se i u stalnoj podršci koju pruža razvoju demokratskih institucija u Crnoj Gori. I pored razvoja demokratskih institucija, od suštinske je važnosti da se osigura da pojedinci koji se bave javnim poslom poštuju određene profesionalne i etičke standarde.

Skupština ima ključnu ulogu u nadgledanju rada javnih institucija koje su ustanovljene Ustavom Crne Gore, a ona je takođe glavni forum za političku debatu, dijalog i razmjenu mišljenja između izabrane većine i opozicije. Iz tog razloga, odgovornost prema javnosti i politički kredibilitet poslanika su ključni principi koje su usvojile sve zemlje OEBS-a. Redford smatra da regulisanje ponašanja u Skupštini i etički standardi predstavljaju suštinski element koji osigurava povjerenje javnosti u efikasnost, transparentnost i pravičnost demokratskog sistema. Regulisanje ponašanja takođe ohrabruje kulturu javnog djelovanja koja daje prednost javnom interesu, a ne ličnoj dobiti. U nekim parlamentarnim sistema ova oblast je regulisana Ustavom i pojedinim zakonima koji se odnose na javne funkcionere, konflikt interesa ili krivični zakonik. Redford je saopštio da je u Evropi zabilježen trend rastućeg nepovjerenja glasača u one koji ih predstavljaju, a razlozi za to se uglavnom tiču raspolaganja javnim finansijama, konflikta interesa, neprisustva zasjedanjima skupštine i sjednicama odbora, korišćenja zaštićenih informacija i dodatnih poslaničkih primanja. Predstavnicima OEBS-a smatraju da donošenje posebnih etičkih regulativa na inkluzivan i transparentan način predstavlja važan faktor za povratak poljuljanog povjerenja u demokratske sisteme upravljanja.

Peter Mossop, službenik za demokratsko upravljanje u Kancelariji za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) je naveo da države članice moraju da ispune određene političke obaveze, među kojima je i uvođenje etičkih standarda u rad parlamenta, pa su države članice podstaknute da donesu dokument koji će regulisati ponašanje poslanika. Za sada 15 država članica OEBS-a je usvojilo akte u kojima su predstavljeni etički standardi, među kojima je i Crna Gora, što je pohvalno. Naglasio je da je povjerenje u nacionalne parlamente država OEBS-a na vrlo niskom nivou, a da 62 % građana ovih država nema povjerenja u poslanike i parlament. Upravo parlamenti spadaju u institucije kojima se najmanje vjeruje, što je neophodno promijeniti. Grupa Savjeta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO) je izvršila evaluaciju rada švedskog parlamenta i pozitivno ocijenila usvajanje Etičkog kodeksa, a Parlamentu je preporučeno da promoviše ovaj dokument i podigne svijest o njegovom značaju. Mnoge države potpisale su Deklaraciju o otvorenom parlamentu, koja predstavlja inicijativu za podizanje svijesti o značaju promovisanja otvorenosti.

Mossop je ocijenio da je Etički kodeks poslanika crnogorskog Parlamenta jedan od najboljih u regionu, a pohvalnim je ocijenio način komunikacije crnogorskog Parlamenta sa građanima. Kodeks ne treba da bude dokument koji ima za cilj da proziva i posramljuje poslanike i suština ne treba da bude u sankcijama, već on treba da služi za upoznavanje sa time kakvi standardi treba da budu. Zaključio je da Kodeks ne treba koristiti u političke svrhe, jer bi se na taj način derogirala važnost ovog akta.

Dr Robin Travis, ekspert Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) i šef Službe za istraživanja u Parlamentu Švedske je istakao da je on bio sekretar Radne grupe za

izradu Nacrta etičkog kodeksa poslanika švedskog parlamenta. Donošenje ovakvog dokumenta se nije razmatralo u Parlamentu Švedske do 2013. godine. Kada je GRECO objavio Izvještaj u kojem je izvršena evaluacija stanja u Švedskoj i navedena potreba donošenja Kodeksa, Predsjednik i potpredsjednik Parlamenta su odlučili da se odmah pristupi ispunjavanju preporuke GRECO-a, pa je imenovana Radna grupa koju su činili predstavnici svih političkih partija, a na čijem čelu je bio potpredsjednik Parlamenta. Zadatak Radne grupe je bio da bez predrasuda sagleda fenomen etičkog kodeksa i upozna se sa već donešenim etičkim kodeksima drugih država. Postavili su pitanje da li je njegovo donošenje neophodno Švedskoj i došli do zaključka da će ono imati pozitivan učinak. Takođe, sagledali su legislativu iz ove oblasti, nakon čega su radili na izradi Kodeksa, koji su usvojili 2014. godine. Za razliku od crnogorskog, Etički kodeks poslanika Švedske sadrži i brošuru- upustvo za primjenu. Travis je naveo da se njihov Kodeks sastoji iz dva dijela- etičkog i regulatornog. Etički dio Kodeksa je vrlo sličan crnogorskom Kodeksu, jer su predstavljene iste vrijednosti i načela. Značajan dio švedskog Kodeksa poslanika posvećen je onim pojavama koje se sankcionišu, kao što je, na primjer, uzimanje mita. Kodeks predstavlja sredstvo za podizanje povjerenja javnosti u rad parlamenta. Travis je zaključio da birači danas očekuju puno od parlamenta, a da se od poslanika traži da imaju visoke moralne standarde.

Imajući u vidu mali stepen korupcije u Švedskoj, poslanici su bili mišljenja da nije neophodno donošenje Kodeksa. Dr Travis je predstavio podatke o stepenu povjerenja u institucije Švedske i istakao da švedski Parlament uživa izuzetno visoko povjerenje, iako je veliki broj onih koji nemaju stav po ovom pitanju.

Prilikom izrade Kodeksa poslanika švedskog Parlamenta cilj je bio da se objedine postojeći akti iz ove oblasti. Ukoliko postoji jedan tako precizan dokument, ne mogu se priznati izgovori da pravila nijesu jasna. Nepostojanje pravila, uredbi i kodeksa je problematično za legitimitet, jer se stvara utisak da poslanici mogu da rade ono što žele. Činjenica da su mediji prisutni tokom rada u parlamentima podiže nivo zahtjeva kada je etika u pitanju. Zahvaljujući Etičkom kodeksu, poslanik se može pozvati na odgovornost i za ponašanje koje nije suprotno zakonima, ali je u suprotnosti sa moralnim ponašanjem. Takođe, prednost Kodeksa je što je jeftin za primjenu, za razliku od nekih zakona, shodno kojima je potrebno uraditi mnogo toga da bi mogli biti primijenjeni. Smatra da je neophodno voditi računa da Kodeks ne postane dokument koji nema značenje i primjenu, već ga treba implementirati. Potrebno je pojasniti šta u praksi znače odredbe Kodeksa, jer su one vrlo apstraktne. Dr Travis je mišljenja da u ovoj oblasti administracija ima važnu ulogu. Nužno je obezbijediti da Kodeks ne postane političko oruđe koje će se koristiti u obračunavanju sa neistomišljenicima i političkim protivnicima. Iz tog razloga je potrebno postojanje filtera, odnosno tijela koje će raditi istrage po prijavama. Ukoliko se neko lažno optuži, treba postidjeti onog ko je optuživao. O Kodeksu treba razmišljati kao o alatu koji će biti od pomoći poslanicima i koji će ih štiti. Administracija Parlamenta Švedske je pripremila upustvo za primjenu Kodeksa poslanika, u kojem je precizno opisano na koji način će se on primjenjivati u praksi. Takođe, ona vodi računa o tome da poslanici redovno i blagovremeno prijavljuju imovinu.

Neophodno je definisati ko radi istragu po prijavi, šta se tačno ispituje, koji će se resursi koristiti i koje informacije se mogu zatražiti. Postavlja se pitanje šta se dešava u slučaju ukoliko se tokom istrage zaključi da je riječ i o krivičnom djelu. Kada se podnese lažna prijava ili kada se tokom istrage dođe do zaključka da nije riječ o prekršaju, sama činjenica da je protiv nekog poslanika vršena takva istraga može biti štetna za njega. Vrlo je važno da onaj ko prekrši odredbe Kodeksa bude kažnjen, jer će se na taj način dobiti povjerenje javnosti. Kako bi Etički kodeks mogao da zaživi, od velike važnosti su diskusije, obuke i seminari. Travis smatra da nepolitička tijela mogu da budu od pomoći.

Istakao je da je impresioniran Etičkim kodeksom poslanika crnogorskog Parlamenta i mišljenja je da je isti prilično detaljan i moderan.

U slučaju kršenja Kodeksa vrlo bitno je primjenjivati procedure i jasno definisati ko će vršiti nadzor nad njegovom primjenom. Vršenje istrage na objektivan način biće veoma veliki izazov, pa bi bilo dobro napraviti istraživačku jedinicu koja bi jedina mogla da odradi taj posao na objektivan način. Takođe, mogu se postaviti pitanja administraciji da li je neko ponašanje ispravno ili ne. U nekim parlamentima administracija operacionalizuje kodeks i to dobro funkcioniše.

Dr Robin Travis je zaključio da je donošenje Etičkog kodeksa samo početak procesa, naglašavajući da bi bilo važno realizovati sljedeće aktivnosti: utvrđivanje obrasca za prijavu kršenja Kodeksa, procedura za djelovanje po prijavi i eventualno uputstva za primjenu Kodeksa. U tom pogledu veoma je važna dalja razmjena iskustava u ovoj oblasti.

Ekspert ODIHR-a dr Christoph Konrath, službenik Pravne službe Parlamenta Austrije i profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beču, fokusirao se na pitanja koja se odnose na procedure. Mišljenja je da se poslanici suočavaju sa problemima prilikom donošenja odluka o procedurama i pravilima u parlamentu povodom konkretnih slučajeva, jer u tim situacijama treba da donesu odluke koje se tiču njih samih. S obzirom da poslanici donose pravila, ali ih i tumače i sprovode, veoma je važno da među njima postoji povjerenje i međusobno razumijevanje. Kako često odlučuju i o sopstvenim poslovima, veoma je teško napraviti razliku između pravnih i političkih odluka. Za donošenje parlamentarnih pravila potreban je širok konsenzus, pa se ista teško i mijenjaju, jer je to zahtjevan proces. Pravila kojima se reguliše djelovanje i ponašanje poslanika moraju biti jasna, precizna i razumljiva široj javnosti.

Ekspert Konrath je uporedio odnose među poslanicima u parlamentu sa odnosima među članovima porodice, navodeći da su nekada svi problemi rješavani interno, unutar parlamenta, kao što su i problemi u porodici rješavani unutar nje. Obračanja državnim organima i sudovima, pravne procedure i intervencije posmatrane su kao prijetnja integritetu porodice i društva. Tokom XX vijeka problemi u porodici su počeli da se rješavaju na institucionalnom nivou. Takođe, praksa se mijenjala i u parlamentima koji su vremenom postali mnogo transparentniji. Pravna sredstva zasnovana na zakonima i propisima postala su osnov za rješavanje konflikata i problema na svim nivoima. Istakao je da je veoma važno da postoje mehanizmi za rješavanje konflikata, kao i da se poveća svijest o obavezama praćenja i poštovanja pravila.

Govoreći o pravilima kojima je uređeno ponašanje javnih funkcionera ekspert dr Christoph Konrath je predstavio tri slučaja iz Austrije, Švajcarske i Velike Britanije.

Naveo je da u Austriji postoje brojni propisi kojima je regulisano ponašanje i djelovanje poslanika. Međutim, austrijski Parlament nema Etički kodeks. Donošenje normativnih akata kojima su definisani standardi djelovanja poslanika počelo je ranih 1980-ih. Glavni pokretač svih pravnih regulativa i promjena bili su javni skandali. Samoregulativa je bila pravilo, a djelovanje spoljnih subjekata izuzetak. Radna tijela su radila dosta posla van očiju javnosti, pa su često optuživana za tajnost djelovanja i do 2012. godine neotkrivanje informacija i postupaka bilo je standard. 2012. godine u Austriji su se desile promjene i donešen je set zakona koji su doprinijeli transparentnosti, a među njima su: Zakon o transparentnosti lobiranja i zastupanja interesa, Zakon o nekompatibilnosti i transparentnosti, izmjene Zakona o političkim partijama i Krivičnog zakonika. Naglasio je da poslanici imaju odgovornost za tačnost podataka iz izvještaja o funkcijama i njihovim aktivnostima. S obzirom da značajan broj poslanika nije pravne struke i ne može se baviti složenim propisima, odlučili su da utvrde standardne procedure i formulare za prijavu imovine i svih ostalih podataka koje poslanici, kao javni funkcioneri moraju dostaviti. Sve što se objavi na sajtu Parlamenta lako je dostupno javnosti, što je smanjilo kritike na račun

netransparentnosti iz prethodnog perioda. Izradili su brojne brošure za poslanike i organizuju uvodne seminare za nove poslanike kako bi ih upoznali sa njihovim pravima i obavezama, što je doprinijelo da se parlamentarci u visokom stepenu pridržavaju svojih obaveza.

Predstavljajući primjer Švajcarske ekspert Konrath je saopštio da je u proljeće 2015. godine otkriveno da je jedna poslanica 2013. godine bila uključena u lobiranje za Kazahstan i da je u svom djelovanju otkrila tajne podatke koji su joj bili dostupni kao članu nadležnog odbora. S obzirom da Poslovnik švajcarskog nacionalnog savjeta propisuje da članovi odbora moraju da čuvaju tajne podatke do kojih dođu u radu i da u slučaju njihovog otkrivanja odbor može izdati upozorenje ili suspendovati člana, odlučeno je da se ispita navedeni slučaj. Odbor je zaključio da se radi o povredi formalne tajnosti, ali ne i materijalne, jer su te informacije dijelom već bile objavljene. Kako bi se izbjegli problemi, švajcarski Parlament je odlučio da donese izmjene pojedinih zakona koji se tiču lobiranja.

Treći slučaj je iz Parlamenta Velike Britanije u kojem funkcioniše sistem koregulacije, jer parlamentarna povjerenica za standarde razmatra žalbe na poslanike, dok Odbor za standarde nadgleda njen rad i razmatra pitanja koja se odnose na ponašanje poslanika. Podsjetio je da je 2012. godine podnešena prijava protiv članice Kabineta zbog navoda da je zloupotrijebila dohodak u periodu od 2005. do 2009. godine. Slučaj je privukao veliku pažnju medija. Parlamentarna povjerenica je istraživala slučaj više od godinu dana, a Odbor za standarde je odlučio da je Povjerenica bila prestroga i nadglasao je u odluci. Slučaj ipak nije završen, pa su uslijedile policijske provjere da bi na kraju članica Kabineta podnijela ostavku na tu funkciju.

Ekspert ODIHR-a dr Christoph Konrath je predstavio svoje zaključke i preporuke u ovoj oblasti. Istakao je da su standardi i kodeksi ponašanja izuzetno osjetljive, ali ne nužno interne stvari. Veoma je bitno da sve procedure budu jasne, precizne i razumljive široj javnosti. Uloga poslanika je važna tako da on u svakom trenutku treba da se ponaša profesionalno. Zaključio je da je formalizacija pravila i procedura, u kombinaciji sa nepristrasnošću u odlučivanju, ključna za uspješno rješavanje konflikta. S obzirom da političari imaju određeni način komunikacije, bitno je što više formalizovati pravila i procedure kako bi se lakše pratilo njihovo poštovanje. Veoma je važno da su razvijeni administrativni kapaciteti parlamenta koji treba da budu od pomoći poslanicima. Naglasio je da su dokumentacija, transparentnost, konzistentnost i koherentnost u donošenju odluka veoma važni.

Tokom diskusije zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Ljiljana Đurašković koja je bila član Radne grupe za izradu Etičkog kodeksa poslanika je saopštila da cilj Kodeksa nije da se poslanici “disciplinuju” i kažnjavaju, već da se poboljša kultura dijaloga i unaprijede međuljudski odnosi. Istakla je da je predlog Radne grupe bio da nadzor nad praćenjem i primjenom Etičkog kodeksa vrši posebno radno tijelo sa jednakim brojem članova iz vlasti i opozicije, ali da je Kolegijum Predsjednika Skupštine odlučio da to bude Odbor za ljudska prava i slobode, kako je na kraju izglasano i na plenumu. Bilo je predloga da se poslanici zbog kršenja Kodeksa kažnjavaju novčanim kaznama, ali to nije prihvaćeno, jer nema novčanog ekvivalenta za moralnu normu. Istakla je da je Etičkim kodeksom definisano da prijavu zbog kršenja odredbi Kodeksa može podnijeti predsjedavajući Skupštine, svaki poslanik, Kolegijum predsjednika Skupštine, šef kluba poslanika ili poslanik kojeg on ovlasti. Prijava mora biti u pisanoj formi, potpisana od strane podnosioca, dok se anonimne prijave odbacuju. Kodeks je objavljen na sajtu Skupštine Crne Gore, a i odluka Odbora o kršenju odredbi Kodeksa se takođe objavljuje na web sajtu Skupštine, u trajanju od 30 dana.

U cilju dobijanja odgovora na potencijalne probleme sa kojima bi se mogli suočiti prilikom primjene Etičkog kodeksa i donošenja odluka o eventualnom kršenju Kodeksa poslanici dr Halil

Duković, Nada Drobnyak, Marta Šćepanović i saradnica u “Institutu Alternativa” Ana Đurnić postavili su veći broj pitanja.

Pitanja su se odnosila na do sada podnešene prijave kršenja odredbi Kodeksa u švedskom Parlamentu i odluke koje su donešene u ovim slučajevima, nosioca nadležnosti nad primjenom Kodeksa u Parlamentu Švedske, način utvrđivanja individualne i kolektivne odgovornosti za kršenje Kodeksa, način za izbjegavanje donošenja odluka po prijavi za kršenje Kodeksa na osnovu političke pripadnosti i uvođenje mogućnosti da građani mogu da prijave kršenje Kodeksa.

Odgovarajući na pitanja, eksperti ODIHR-a su istakli da je u Švedskoj do sada bilo dva slučaja kršenja Kodeksa, a da je nakon istrage utvrđeno da su prekršene odredbe. Kazna je bila javna opomena na plenumu od strane predsjednika Parlamenta. Predstavnici ODIHR-a su mišljenja da ne treba omogućiti da građani podnose prijave za kršenje kodeksa, jer bi postojao veliki broj neosnovanih i neopravdanih prijava. U vezi sa donošenjem odluke o eventualnoj povredi Kodeksa, naveli su primjer bivšeg generalnog sekretara Evropskog parlamenta koji je prilikom razmatranja prijava o povredi Etičkog kodeksa konsultovao objektivnog eksperta ODIHR-a koji je pripremao stručna mišljenja o tome da li je došlo do kršenja odredbi Kodeksa. Eksperti su predložili da se prilikom razmatranja prijave za kršenje Kodeksa koriste izvještaji sačinjeni od strane neutralnog stručnog lica. Na taj način bi se pokušalo izbjeći odlučivanje na osnovu političke pripadnosti.

Takođe, učesnike seminara zanimalo je da li su poslanici u obavezi da se pridržavaju Etičkog kodeksa samo dok su u Parlamentu, na plenumu i sjednicama radnih tijela ili i u privatnom životu, tokom cijelog dana. Interesovalo ih je da li se može pokrenuti pitanje odgovornosti poslanika koji izvrši porodično nasilje koje se kod nas tretira kao prekršaj i da li u toj situaciji treba donijeti odluku da je poslanik prekršio Etički kodeks i istu javno objaviti u Parlamentu. Poslanike je zanimalo kakva je procedura, ko podnosi pritužbu, vodi postupak i prikuplja dokaze zbog kršenja Etičkog kodeksa u situaciji kada poslanik objavi tajne podatke koje posjeduje kao član određenog odbora. Postavljeno je pitanje kome može da se uloži žalba na odluku komisije koja odlučuje o kršenju odredbi Kodeksa. Crnogorske poslanike je interesovalo kako je u Austriji i Švedskoj uspostavljena ravnoteža između prava na privatnost i prava javnosti da zna, s obzirom da je poslanicima, zbog funkcije koju obavljaju, pravo na privatnost u značajnoj mjeri ugroženo. Ukazujući da je novim Zakonom o sprječavanju korupcije propisano da radi provjere podataka iz izvještaja o prihodima i imovini, javni funkcioner može Agenciji za sprječavanje korupcije dati saglasnost za pristup podacima na računima bankarskih i drugih finansijskih institucija, poslanici su upitali da li postoji slična praksa u Austriji i Švedskoj i da li je to ugrožavanje privatnosti javnih funkcionera.

Odgovarajući na postavljena pitanja, eksperti su saopštili da o porodičnom nasilju odlučuju nadležni organi, prvenstveno sudovi, a imajući u vidu da su suđenja javna, građani se na taj način upoznaju sa počinocima nasilja i osuđuju takvo djelovanje. U takvim situacijama, Odbor ne bi morao da djeluje. Složili su se da je teško napraviti granicu između javnog i privatnog i da poslanici moraju prihvatiti činjenicu da su mnogo više od običnih građana izloženi javnosti. Smatraju da Etički kodeks treba primjenjivati u svakom trenutku života i rada poslanika. Ekspert Robin Travis je saopštio da su u švedskom Parlamentu imali slučaj otkrivanja tajnih podataka od strane jednog poslanika, ali nijesu djelovali u konkretnom slučaju, jer ova oblast nije definisana Etičkim kodeksom i mišljenja je da će partija kojoj poslanik pripada odlučivati o takvom njegovom djelovanju. U vezi sa prijavom imovine funkcionera, ekspert Robin Travis je mišljenja da je neophodno uspostaviti granicu između privatnog i javnog i da imovinu i prihode supružnika i djece javnog funkcionera ne treba prijavljivati. Iako je GRECO zahtijevao od javnih funkcionera da

prijavljaju imovinu i prihode supružnika i djece, švedski Parlament nije prihvatio tu obavezu. Međutim, istakli su da su u njihovim zemljama brojni registri u kojima su sadržani važni podaci o javnim funkcionerima objavljeni javno, tako da se uvijek može izvršiti uvid u iste. Ekspert dr Christoph Konrath je ocijenio da je pristup podacima sa bankovnih računa javnih funkcionera zadiranje u njihovu privatnost, jer bi se na osnovu tokova novca mogli otkriti brojni drugi podaci o funkcionerima, pa čak i njihovo zdravstveno stanje.

Na samom kraju seminara, učesnici su izrazili zadovoljstvo zbog razmjene iskustava i informacija koje će biti od koristi u praćenju primjene i poštovanja Etičkog kodeksa poslanika.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković